

האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

זיכרון דברים: בין חפצים לזיכרון - 12841

תאריך עדכון אחרון 03-09-2017

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: פולקלור ותרבות עממית

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר אסתר יוהס

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: esther.juhasz@gmail.com

שעות קבלה של רכז הקורס: לפי תיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

הקורס יעסוק בזיקות שבין אנשים, חפצים וזיכרון. נדון בדרכים המורכבות בהן החומר משמר זיכרון ומשכחו, ובתעתיקי הזיכרון למול הנוכחות החומרית. נציג פרקטיקות ופוליטיקות של הבניית זיכרון באמצעות חפצים בהקשרים אישיים וקולקטיביים. נעסוק בחפצים המעגנים את הזיכרון כגון חפצים ביוגרפיים, בחפצים שנוצרו כחפצי זיכרון חפצים שהפכו לחפצי זיכרון ועוד

מטרות הקורס:

ללמוד על הזיקות שבין החומרי והלא חומרי בחקר תרבות דרך בדיקת מקומו ותפקידיו של הזיכרון בחקר תרבות חומרית

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיומו של הקורס יכירו התלמידים תאוריות הקשורות בזיכרון ובתרבות חומרית ויוכלו לזהות ולנתח את מקומו ותפקידיו המורכבים של הזיכרון בהבניית משמעות בהקשר תרבות.

דרישות נוכחות (%) :

נוכחות מתבקשת לצורך השתתפות בדיון

שיטת ההוראה בקורס: הוראה פרונטאלית

שימוש במצגות

דיון

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

רשימת הנושאים מצויה ברשימה הביבליוגרפית

חומר חובה לקריאה:

רשימה ביבליוגרפית

כללי

Paul Connerton , "Cultural Memory" in Hand book of Material Culture , eds. C. Tilley, W. Keane, S. Küchler , M. Rowlands, P. Spyer , London 2006 pp. 315-324.

M. Kwint; C. Breward, J, Aynsley eds. Material Memories Design and Evocation, Oxford 1999

Susanne Küchler and Walter Melion eds. Images of Memory, On remembering and Representation, Washington and London 1991

M. Rowlands " The Role of Memory in the Transmission of Culture" World Archeology 25/2 1993 pp.141-151

פ' נורה , "בין זיכרון להיסטוריה - על הבעיה של המקום", זמנים 45 (קיץ 1993), עמ' 5-19.

(Nora, P. "Between Memory and History: Lieux de Mémoire." In *Representations* 26 (1989) (Special Issue, Memory and Counter Memory), pp. 7-24.)
Frances A. Yates, *The Art of Memory*, London 1966, pp.17-41
Svetlana Boym, *The Future of Nostalgia*, Harvard University press, 2001, pp. xiii-xix

"ארכיטקטורת הזכרון" זכרון בהגירה הבית החומרי והבית הוירטואלי
Joelle Bahloul, *The Architecture of Memory, A Jewish Muslim Household in Colonial Algeria 1937-1962*, Cambridge 1996, "The Poetics of remembrance," pp. 125-136
Joelle Bahloul, "Home and Remembrance of the Exile Among North African Sephardim", *Jewish Folklore and Ethnology Review*, of Mem
Zeynep Turan, "Material Objects as Facilitating The Palestinian Diaspora, "Home Cultures, vol. 7/1 2010 pp. 43-56
שמואל יוסף עגנון, "בית זקני, בית וכליו" קורות בתינו, ירושלים תל אביב 1979 עמ' 175-184.
חפצי זכרון וביורפיה
J. Hoskins, *Biographical Objects*, New York London 1998, pp. 1-24
B. Kirshenblatt-Gimblet, "Objects of Memory: Material Culture as Life Review", in *Folk Groups and Folklore Genres*, ed. E Orring, Logan Utah 1986, pp. 329-338
א' יוהס, "נדוניותיהן של כלות יהודיות מאזמר - חפצים ביוגרפיים", מרקמים, תרבות ספרות פולקלור
גלית חזן רוקם (מחקרי ירושלים בפולקלור יהודי כח, מחקרי ירושלים בספרות עברית כה) (ירושלים
2013), ב' עמ' 461-480
חפצי זכרון מוות ואבלות
E. Hallam and J. Hockey eds., *Death Memory and Material Culture*, Oxford New York
2001
Doris Francis, Leonie Kellaher, Georgina Neophytou, *The Secret Cemetery*, Oxford ,
New York 2005
יעל גילעת ושושי וקסמן, "חפצי זכרון בבתי הקברות הצבאיים וזיקתם ליצירותיה של ביאנקה אשל
גרשוני" מותר 19/20 2012 עמ' 105-118
Peter Stallybrass, "Clothes Mourning and the life of things " in *Cultural Memory and the Construction of Identity*, eds. D. Ben Amos and L. Weissnberg , Detroit Michigan
1999, pp. 27-44
זכרון העתיד - זכרון יום המוות - ממנטו מורי (במסורת היהודית)
אבריאל בר לבב, "ספור ריטואל ומטפורה- זכרון יום המוות כאימון רוחני והמלחמה הפנימית בספרות
המוסר" בתוך, שלום ומלחמה בתרבות היהודית, עורך אבריאל בר לבב, ירושלים 2006, עמ'
145-163

לוחות זכרון (שויתי, מזרח ויאהרציט)
אסתר יוהס, "לוח 'שויתי' במרחב האשכנזי", בתוך חוט של חן, שי לחוה טורניאנסקי, עורכים ישראל
ברטל, גלית חזן רוקם, אריקה טים, קלאודיה רוזנצוויג, עדה רפופורט- אלברט, ויקי שיפריס, מרכז
זלמן שזר ירושלים 2013, עמ' 423-70

זכרון וייצוג, זכרון בבד ובבגד
'עמ' " זהות של רבדים" בהגירה בגדים זכרון ; 44-55 'עמ' "בגדיהם כנפי על ציצית", יוהס סתר
263-288 ; בגדים באחריתם עמ' 307-313 בתוך אסתר יוהס עורכת, נעם ברעם- בן יוסף עורכת
שותפה, ארון הבגדים היהודי מאוסף מוזיאון ישראל, ירושלים 2014
עליה בן עמי ואסתר יוהס, "בגדי מתים ואבלים" בתוך, ארון הבגדים היהודי מאוסף מוזיאון ישראל,

אסתר יוהס, עורכת נעם ברעם- בן יוסף עורכת שותפה, ירושלים 2014, עמ' 237-254
Liz Rohan, "I Remember Mama: Material Rhetoric, Mnemonic Activity, and One
Woman's Turn of the Century Quilt", *Rhetoric Review*, 23/4 2004, 368-87
John Styles, *Threads of Feeling*, The London Foundling Hospital's TextileTokens,
London 2013

זכרון מקום תיירות

Nelson H.H Graborn, *Ethnic and Tourist Arts: Cultural Expressions from the Fourth
World*, Berkeley Los Angeles London 1976, Introduction 1-32
Jon Goss, "Souvenir" in *Companion to Tourism*, C. Michael, Allen A. Lew, Allen M.
Williams eds. Oxford 2004, pp. 327-337
Beverly Gordon, "The Souvenir: Messenger of the Extraordinary", *Journal of Popular
Culture*, 20/3 1986 pp. 135-146
מוזיאונים כאוצרי זכרון
Museums and Memory, ed. Susan Crane, Stanford Calif 2000
תמר כתריאל, "לספר את ארץ ישראל-אתנוגרפיה של מוזיאון לתולדות ההתישבות" דברים אחדים 2
(1997) 78-56
אורהאן פאמוק, מוזיאון התמימות, (תרגום משה סביליה שרון), ישראל 2011
תצלומים וזכרון
Geoffrey Batchen, *Forget Me not, Photography and Remembrance*, New York 200

חומר לקריאה נוספת:
יצוין במהלך השיעורים

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :
מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 0 %
הגשת עבודה 100 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות: